

**PANEVĖŽIO MIESTO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2022 METŲ
VEIKLOS ATASKAITA**

2023 m.

I. ĮSTAIGOS VEIKLOS ATASKAITOS SANTRAUKA

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras įregistruotas 2008 m. birželio 3 d. Biuras yra viešasis juridinis asmuo, turintis ūkinį, finansinį, organizacinį ir teisinį savarankiškumą. Įstaigos adresas: Respublikos g. 68, 35158 Panevėžys, kontaktinis telefonas (8 45) 46 14 06, el. paštas: info@panevezysvb.lt.

Pagrindinis Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos tikslas – rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

Pagrindinė Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklos sritis – Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamų savivaldybės visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų organizavimas ir teikimas fiziniams ir juridiniams asmenims savivaldybės teritorijoje.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro (toliau – Biuro) veikla apima tris pagrindines veiklos sritis: visuomenės sveikatos stebėseną, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą ir visuomenės sveikatos stiprinimą.

Vykdam 2022 m. visuomenės sveikatos stebėseną buvo renkami ir analizuojami visuomenės sveikatą atspindintys rodikliai (iš viso 61), atskleidžiantys, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos 2014-2025 m. strategijoje išskirti tikslai ir uždaviniai, teikiamos rekomendacijos savivaldybei dėl blogiausių visuomenės sveikatos rodiklių gerinimo, vykdoma stebėsenos duomenų sklaida. Veikla šioje srityje įvykdyta ir apibendrinta pateikiant Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos naujausią stebėsenos ataskaitą, nustatančią prioritетines 2022 m. problemines sritis, kuriose reikia gerinti esamą būklę: išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto prevencija, gyventojų informavimas apie oro taršos žalą sveikatai dėl į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų, pėsčiųjų patiriamos traumos ir jų mirtingumas dėl transporto įvykių.

2022 m. visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas Panevėžio miesto 57 ugdymo įstaigose (31 ikimokyklinio ir 26 bendrojo ugdymo įstaigos) teikė 25 Biuro visuomenės sveikatos specialistai, vykdamtys sveikatos priežiūrą mokykloje. Pagal visuomenės sveikatos priežiūros planą Biuro specialistai ugdymo įstaigose vykdė mokinių sveikatos būklės stebėseną, ugdė mokinių sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdė visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevenciją. Ugdymo įstaigose buvo teikiama pirmoji pagalba, vykdoma užkrečiamųjų ligų ir lėtinių neinfekcinių ligų profilaktika, traumų ir nelaimingų atsitikimų, skendimų prevencija, éduonies profilaktikos ir burnos higienos, sveikos mitybos ir nutukimo profilaktika, AIDS ir lytiškai plintančių ligų profilaktika, prevencija psichikos sveikatos, aplinkos sveikatos, fizinio aktyvumo bei sveikatos saugos ir stiprinimo srityse. Analizuojami mokinių sveikatos rodikliai, vykdoma vaikų maitinimo organizavimo atitikties priežiūra, savarankiškai ir kartu su mokyklos bendruomene rengiami bei įgyvendinami sveikatinimo veiklos projektai bei programos. 2021 m. pradéta teikti savirūpai reikalinga pagalba lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis sergantiems mokiniams. 2022 m. visuomenės sveikatos priežiūros planas įvykdytas.

Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stiprinimą įgyvendino 10 visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų, 6 psichologai ir 4 programos „Neįtikėtini metai“ grupių vadovai. Jų veikla apėmė 15 visuomenės sveikatos stiprinimo sričių, neįskaitant sveikos gyvensenos viešinimo, kurios buvo reglamentuotos Valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2022 m. plane. Veikla vykdyta visuomenės psichikos sveikatos gerinimo, traumų ir sužalojimų prevencijos, sveikos mitybos ir fizinio aktyvumo skatinimo, širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto prevencijos, burnos higienos, supratimo didinimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms ir kt. srityse.

Tuo pat metu buvo vykdomos Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonės visuomenės sveikatos stiprinimo srityje: buvo įgyvendinamos

Panevėžio miesto savižudybių prevencijos programos priemonės, vykdoma maudyklų vandens kokybės ir tyliosios zonos stebėseną, organizuojami renginiai sveikatai žalingos elgsenos prevencijai, fizinio aktyvumo skatinimui, vykdomi pirmosios pagalbos teikimo mokymai, krūtų vėžio profilaktikos priemonės, nutukimo prevencijos renginiai.

Nuo 2018 m. Biuras įgyvendina ES ir Panevėžio miesto savivaldybės finansuojamą projektą „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“, kuris prisideda prie miesto gyventojų sveiko gyvenimo būdo skatinimo, jų sveikatos žinių ir įgūdžių lavinimo, įtraukdamas į savo veiklas vaikus iki 18 metų bei 55 m. ir vyresnius asmenis.

Didelis dėmesys 2022 metais buvo skirtas kovojant su Covid-19 ligos pandemija.

Dėl COVID-19 pandemijos Biurui teko daug papildomų veiklų. Biuro darbuotojai teikė pagalbą NVSC vykdydami epidemiologines apklausas ir paviršių tyrimus ikimokyklinio ugdymo įstaigose.

- Nuo 2022 m. sausio 1 d. iki gegužės 31 d. biuro darbuotojai fiksavo 74 Covid-19 ligos protrūkius 32 ugdymo įstaigose.
- Nuo 2022 m. sausio 1 d. iki balandžio 30 d. biuro darbuotojai teikė pagalbą Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrai prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – NVSC), atlikdami 3241 epidemiologines apklausas ugdymo įstaigose.
- Nuo 2022 m. sausio 1 d. iki balandžio 30 d. viena biuro darbuotoja 100 proc. laiko dirbo NVSC 338 val. teikdama su Covid-19 ligos valdymu susijusią pagalbą.
- Paviršių tyrimai darželiuose vykdyti nuo 2022 m. sausio 5 iki 19 d. 30 ikimokyklinio ugdymo įstaigų. Paimti 1590 aplinkos paviršių ėminiai.

2021 m. balandžio mėnesio pabaigoje Panevėžio miesto tarybos buvo patvirtinta Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programa, kurios įgyvendinimą prižiūri ir organizuoja Biuras. Įgyvendinant šią programą, buvo vykdomos psichikos sveikatos stiprinimo priemonės, įtrauktos į Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiąją programą.

2022 m. Biuras atliko Higienos instituto Suaugusiųjų gyventojų gyvensenos tyrimą. Šis tyrimas atliekamas kas ketveri metai. Jo metu buvo paruoštos ir išdalintos anketos 422 respondentams. Respondentų apklausa vyko kovo-birželio mėnesiais. Anketų duomenys liepos mėn. suvesti į Higienos instituto informacinę sistemą. Apibendrintus visos šalies mastu duomenis Higienos institutas paskelbs 2023 m.

2022 metais prasidėjus karui Ukrainoje LR sveikatos ministerijos pavedimu Biuras organizavo emocinės paramos teikimą karo pabėgėliams Panevėžyje veikusiam Registracijos centre.

2022 m. Biuras teikė mokamas paslaugas miesto gyventojams. Privalomus pirmosios pagalbos mokymus baigė 183 asmenys; 89 asmenys baigė privalomuosius higienos įgūdžių mokymus ir 1 asmuo baigė Alkoholio, narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai privalomuosius mokymus (A1 programa). Alkoholio ir narkomanijos prevencijos programoje (kodas A2) nedalyvavo nė vienas asmuo, nes nebuvo besikreipiančiųjų.

2022 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. V-143 Biure patvirtintas pareigybių skaičius – 46 etatai, užimtas pareigybių skaičius 43,05 etato.

II. ĮSTAIGOS VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

Biuro veiklą pirmajame pusmetyje jau treči metai koreguoja Covid-19 ligos pandemijos valdymo priemonių įgyvendinimas ugdymo įstaigose. Per šį laikotarpį atlikta 3241 susirgusių asmenų epidemiologinė apklausa, paimta 1590 aplinkos paviršių ėminių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigose, bei fiksuoti 74 Covid-19 ligos protrūkiai miesto ugdymo įstaigose. Dėl poreikio teikti pagalbą NVSC, viena biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė sausio – balandžio mėnesiais dirbo 378 val. NVSC.

Nuo 2022 m. balandžio 1 dienos LR sveikatos ministerijos pavedimu Biuras koordinavo ir organizavo emocinės paramos teikimą karo pabėgėliams iš Ukrainos Registracijos centre. Biuro darbuotoja kartu su Biuro koordinuojamais savanoriais teikė emocinę paramą Karo pabėgėliams iki

Registracijos centro uždarymo (2022-05-16). Nuo 2022 m. gegužės mėnesio Biure pradėjo dirbti psychologė iš Ukrainos, kuri teikė psichologinę pagalbą ukrainiečiams Panevėžyje po Registracijos centro uždarymo. Tai pat integruojant atvykusius iš Ukrainos vaikus į Panevėžio miesto ugdymo įstaigas, visuomenės sveikatos priežiūros specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose turėjo prisitaikyti ir teikti paslaugas ir jiems (pagalba gaunant sveikatos pažymas, ukrainiečių tėvų konsultavimas dėl kreipimosi į gydymo įstaigas tvarkos, vedami užsiėmimai vaikams suprantama kalba).

Rugpjūčio – rugsėjo mėnesiais vadovaujantis LR sveikatos apsaugos ministro 2018 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 70 „Dėl rekomenduojamų visuomenės sveikatos specialistų pareigybių steigimo savivaldybėse“ pakeitimo, 2022 m. lapkričio 21 d. Nr. V-1711, priimtas sprendimas sumažinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, vykdančioms sveikatos priežiūrą mokyklose, priskirtų mokinių skaičių nuo 740 iki 650. Dėl šios pertvarkos 10 specialisčių teko keisti ugdymo įstaigas ir prisitaikyti prie naujų darbo vietų. Tai buvo tam tikras asmeninis iššūkis šioms specialistėms ir didelis iššūkis Biurui įgyvendinant tokį didelį ugdymo įstaigų persikirstymą vienu metu, tačiau visiems mokyklose dirbantiems visuomenės sveikatos specialistams sumažėjo darbo krūvis, pagerėjo darbo sąlygos.

Šie veiksniai buvo papildomas darbo krūvis tiek Biuro administracijai, tiek ir visuomenės sveikatos specialistams. Aukščiau minėta papildoma veikla dėl teisės aktų įgyvendinimo, Covid-19 ligos valdymo priemonių vykdymo bei force majeure aplinkybių, susijusių su karo pradžia Ukrainoje, iš dalies apsunkino 2022 m. Biuro tiesioginių veiklų įgyvendinimą.

III. ĮSTAIGOS VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Biuro 2021 metų veiklos plano pagrindinis tikslas – skatinti Panevėžio miesto gyventojų sveiką gyvenimą, saugoti ir stiprinti jų sveikatą, vykdyti ligų prevenciją.

1. Tikslas – vykdyti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant tris uždavinius.

1.1. uždavinys – vykdyti visuomenės sveikatos priežiūrą Panevėžio savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio mokymo įstaigose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.

Šį uždavinį įgyvendino 25 Biuro visuomenės sveikatos specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą 57 Panevėžio miesto ugdymo įstaigose. Jų veikla apėmė 11 visuomenės sveikatos priežiūros sričių.

Didžiausias darbas mokyklose nuveiktas visuomenės sveikatos priežiūros srityse, kurios yra aktualiausios mokytųjų bendruomenėms. Tai priemonės, skirtos užkrečiamų ligų profilaktikai, asmens higienai (279 renginių/7044 dalyvių), traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencijai (328 renginiai/7546 dalyviai), sveikai mitybai ir nutukimo prevencijai (362/7462 renginių/dalyviai), vaikų fizinio aktyvumo skatinimui (146 renginių/5997 dalyvių), Psichikos sveikatos stiprinimo ir žalingų įpročių prevencijos užsiėmimų organizavimas tikslinėms grupėms (211 renginiai/4577 dalyvių). Didelis dėmesys skirtas supratimo apie pavojų sveikatai dėl oro taršos didinimui (237 renginių/6966 dalyvių), supratimo didinimas apie pėsčiųjų mirtingumą dėl transporto įvykių priežastis (215 renginių/7256 dalyvių), supratimo apie vaikų (1 ir 2 m) skiepimą didinimas (154 renginiai/3136 dalyviai), éduonies profilaktikai ir burnos higienai gerinti (224 renginių/4242 dalyvis). Vykdyta AIDS prevencija ir lytiškumo ugdymas (42 renginių/816 dalyvių), svaitai palankios aplinkos kûrimo (27 renginiai/394 dalyviai), pirmos pagalbos mokiniams praveisti mokymai (100 renginiai/2132 dalyviai), sveikatos saugai ir stiprinimui (41 renginiai/845 dalyviai). Didelį dėmesį visuomenės sveikatos priežiūros specialistės, vykdančios sveikatos priežiūrą mokyklose skiria vaikams, sergantiems lėtinėmis neinfekcinėmis ligomis (LNL), vienas iš tikslų padėti Mokykloms tinkamai vykdyti sveikatos priežiūrą mokyklose (kaip tai numato LR švietimo įstatymas), saugant ir stiprinant mokinių (taip pat ir sergančių LNL) sveikatą. Aktyviai bendradarbiaujant su jų tėvais (globėjais, rūpintojais) parengti 42 Individualaus pagalbos mokinio

savirūpai teikimo planai, kurių pagrindu teikiama reikiama pagalba mokinio savirūpai mokymosi proceso metu, LNL veiksmų paplitimo tarp mokinių mažinimą.

Per 2022 m. visuomenės sveikatos specialistai, vykdydami sveikatos priežiūrą mokyklose, konsultavo asmenis įvairiais mokinių sveikatos priežiūros klausimais. Konsultacijos buvo skirtos mokiniams, mokytojams ir mokinių tėvams. Per metus specialistai paviešino unikalios informacijos vienetų mokyklų internetinėse svetainėse, elektroniniame dienynė ar įvairiose mokyklų erdvėse. Bendras Biuro mokinių visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimas, kuris apima žodinę, vaizdinę ar rašytinę informaciją, sudarė 3811 informavimo veiksmus (paskaitos, diskusijos, sveikatinimo valandėlės, akcijos, informaciniai pranešimai bei informacijos viešinimas). Sveikos gyvensenos ir mokinių sveikatos įgūdžių stiprinimas ugdymo įstaigose – informavimo veiksmų skaičius – 2474 (lankstinukai, standai, plakatai, straipsniai, pranešimai ir kt.).

1.2. uždavinys – vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stiprinimą. Šį darbą įgyvendino 10 visuomenės sveikatos stiprinimo specialistų, 6 psichologai ir 4 programos „Neįtikėtini metai“ grupių vadovai. Jų veikla apėmė 15 visuomenės sveikatos stiprinimo sričių.

Įgyvendinant valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų vykdymo 2022 m. planą, 681 asmenys dalyvavo sveikos mitybos skatinimo užsiėmimuose. Planas (558 dalyvių) viršytas, nes gyventojų prašymu buvo renkama papildoma grupė, kas ir lėmė didesnius skaičius nei planuota. Iš jų: 165 asmenys buvo 18-64 m. amžiaus, 464 - 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys, 52 – mokinių tėvai ir globėjai. Parengti 3 unikalūs socialinės reklamos kūriniai, 4 siužetai TV, 26 pranešimai į Biuro interneto svetainę sveikos mitybos tema. Bendras biuro socialinių tinklų prenumeratorių (sekėjų) skaičius sudarė 3800. Buvo stebima 37 savivaldybės teritorijoje veikiančių įmonių gaminamų maisto produktų sudėtis. Biuro specialistų pastangomis net 4 sveikatai palankesni maisto produktai, gaminami Panevėžyje, pažymėti simboliu „Rakto skylutė“. Tokiu būdu prisidėta prie tokių produktų žinomumo gerinimo ir jų įvairovės rinkoje didinimo. Šie rodikliai pasiekti įgyvendinant Sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo tvarkos aprašą, patvirtintame Sveikatos apsaugos ministro 2020 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. V-2330 „Dėl sveikos mitybos ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, toliau - SMSFAS, 4 priede numatytas priemones.

Sveikatinamojo fizinio aktyvumo (toliau-SFA) skatinimo veikla 2022 m. savivaldybėje vyko įgyvendinant SMSFAS šiose srityse: informacijos apie SFA informacijos rengimas ir platinimas – 118 pranešimų; gyventojų SFA mokymai – viso 555 dalyviai (planas – 545), tame tarpe 210 asmenų, priklausančių 18-64 m. amžiaus grupei, 45 asmenys, priklausantys 65 m. ir vyresnių asmenų amžiaus grupei, 200 įmonių/įstaigų darbuotojų; 100 kitų gyventojų (mišri grupė). Dalyvių apklausa prieš ir po užsiėmimų parodė, kad jų fizinio aktyvumo žinių pokytis yra 28 proc., kas rodo ženklų dalyvių sveikatos raštingumo didėjimą. Didėjo ne tik SFA dalyvių sveikatos raštingumas, bet gerėjo ir jų fiziniai parametrai: mažėjo kūno masės indeksas, mažėjo poodinių ir visceralinių riebalų kiekis, didėjo raumenų masė, gerėjo lankstumo parametrai, mobilumas, pusiausvyra.

Panevėžio miesto gyventojai buvo įtraukiami ir į kraujotakos sistemos ligų profilaktikos renginius, nes sergamumas nuo šių ligų mieste yra labai didelis, o mirštamumas dėl šių ligų užima pirmą vietą tarp mirties priežasčių tiek Panevėžyje, tiek Lietuvoje. Buvo surengtas 51 renginys, dalyvavo 940 įvairaus amžiaus grupių panevėžiečiai. 87 asmenys baigė Širdies ir kraujagyslių ligų ir cukrinio diabeto rizikos grupių asmenų stiprinimo ir šių ligų prevencijos programą (planas – 56). Džiugu, kad daugumos baigusiujų programą asmenų sveikatos rodikliai objektyviai pagerėjo: 47 proc. asmenų sumažėjo kūno masės indeksas ir liemens apimtis; 32 proc. sumažėjo arterinis kraujo spaudimas; 70 proc. padidėjo fizinis aktyvumas; 78 proc. padidėjo daržovių ir vaisių vartojimas; 54-73 proc. sumažėjo druskos, saldaus bei riebaus maisto vartojimas; 24 proc. sumažėjo alkoholio vartojimas; 60 proc. pagerėjo savijauta. Tai akivaizdžiai demonstruoja programos efektyvumą, teigiamą poveikį dalyvių sveikatai. 2022 m. įgyvendinant šią programą bendradarbiauta su dviem Panevėžio miesto pirminėmis sveikatos priežiūros įstaigomis – Panevėžio miesto poliklinika ir UAB „Kniaudiškių šeimos klinika“, kurios atsiuntė į programą, atitinkamai 17 ir 8 dalyvius. Kol kas ne visos Panevėžio PASPĮ įsitraukė į bendradarbiavimą šioje programoje, nors informacija ir

kvietimas bendradarbiauti išsiųstas 19 PASPI. Aktyviai dalyvius į programą siuntė Panevėžio miesto Trečiojo amžiaus universitetas, o Panevėžio apylinkės teismo darbuotojai programoje dalyvavo savo darbovietėje. Tokiu būdu biuras užtikrino 100 proc. programos prieinamumą dirbantiems asmenims.

Miesto gyventojai – nevyriausybinių organizacijų nariai, bendruomenių nariai, įvairių institucijų darbuotojai ir pavieniai asmenys – dalyvavo traumų ir sužalojimų prevencijos skatinimo renginiuose. Tokių dalyvių buvo 783. Burnos higienos užsiėmimuose dalyvavo 338; supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimo renginiuose – 1312 dalyvių.

Prioritetinės srities „Visuomenės psichikos sveikatos gerinimas“ veiklos vyko sklandžiai. Ankstyvosios intervencijos, skirtos nereguliariai vartojantiems psichoaktyviasias medžiagas ar eksperimentuojantiems jomis jaunuoliams, programą baigė 36 jaunuoliai. Asmenų, baigusią programą, dalis pasiekta 85 proc.

Biuras organizavo priklausomybių konsultantų paslaugų teikimą, kurių buvo suteikta 74 asmeniui. Konsultavimo procesas yra dažnu atveju ilgalaikė palaikomoji pagalba, todėl dauguma klientų paslaugas gavo daugiau nei 1 kartą. Iš viso buvo suteikta 400 konsultacijų. Priklausomybių konsultanto konsultacijų skaičiaus rodiklis pasiektas 100 proc.

Taip pat buvo teikiamos psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams ir mokyklų bendruomenių gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo paslaugos.

2022 m. mokymai vyko 5-iose Panevėžio įmonėse, iš kurių 4 teikia žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo paslaugas. Mokymai vyko ir meninės, pramoginės ir poilsio organizavimo veiklos įmonėje. Mokymus vedė patyrę psichologas-psichoterapeutas ir darbo saugos specialistas. Mokymų trukmė – 40 val. Mokymų įgyvendinimo kokybės vertinimą dalyviai įvertino kaip teigiamą ir nešantį naudą.

Mokyklų bendruomenių gebėjimų psichikos sveikatos srityje stiprinimo mokymus baigė 6 ugdymo įstaigų darbuotojai, kurie dirba lopšeliuose – darželiuose ir neformaliojo vaikų ir suaugusiųjų ugdymo įstaigoje. Kiekvienoje įstaigoje mokymai vyko 32 kontaktines valandas su patyrusiu psichologu-psichoterapeutu bei socialiniu pedagogu bei 8 valandas savarankiško mokymosi. Vienoje ugdymo įstaigoje mokymuose dalyvavo ne daugiau 12-os dalyvių. Iš 71 mokymus baigusią dalyvių, 69 buvo moterys ir 2 vyrai. Pagal profesiją, baigusią mokymus sudėtį sudarė 44 mokytojas, 18 mokytojų padėjėjai, 1 specialieji pedagogai, 7 administracijos darbuotojų ir 1 kitas ugdymo įstaigų darbuotojai. Bendras mokymų kokybės įgyvendinimo vertinimas atitiko planuotus lūkesčius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. balandžio 14 d. Nr. V-756 įsakymu dėl Lietuvos respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. liepos 31 d. Įsakymo nr. V-1733 „Dėl psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ patvirtintu Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimo tvarkos aprašu teiktos psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugos.

Atlikta 930 val. individualių konsultacijų, kuriuose dalyvavo 249 dalyviai (suplanuota buvo 538 val. konsultacijų). Žvelgiant į konsultacijoms skirtas valandas reikšmės stipriai viršytos, nes poreikis psichologinei pagalbai, ypač pandemijos bei karo akivaizdoje, labai didelis, psichologinės pagalbos prieinamumas dažnai apsunkintas dėl didelių eilių psichikos sveikatos paslaugas teikiančiose įstaigose. Dalyvių tikslinė grupė Panevėžio miesto gyventojai, kurie kreipėsi dėl į įvairių priežasčių (netektys, tarpasmeniniai konfliktai, darbo netekimas ar finansinės problemos, ligos, vienišumas, savišvieta ir pan.). Taip pat pravesta 1221 val. grupinių užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 1164 dalyviai.

Užsiėmimų temos aktualios ir įvairios:

- Atsipalaidavimo užsiėmimai;
- Savęs pažinimas per dailės terapiją;
- Pykčio padaras – kas tai? Asmeninių resursų paieška, taikant dailės terapijos metodą;
- „Pažink ir priimk savo emocijas“ edukacinė - patyriminė grupė;
- Savireguliacijos pratybos „Valdau pyktį“;

- „Santykių stresas. Kaip atrasti harmoniją gyvenant poroje?“ patyriminiai, edukaciniai užsiėmimai poroms;
- „Efektyvios tėvystės įgūdžiai“ grupė tėvams;
- Konfliktai. Noriu gyventi be jų... ar įmanoma? edukacinė grupė;
- Grupės dinamika, naudojant patirtinį ugdymą;
- Komandos formavimas, naudojant dailės terapijos metodą;
- Bendravimo ypatumai, naudojant dailės terapijos metodą;
- Suaugusiųjų kelionė po ankstyvąją paauglystę;
- Priklausomybės mechanizmas ir mes – užsiėmimai paaugliams;
- Emocijų pažinimas, pasitelkiant kimoči lėlę;
- Psichikos sveikatos principai ir savipagalbos būdai: mindfulness, KET, kaniterapija (terapinio šuns pagalba emocijų pažinimas ir streso valdymas);
- Emocijų pažinimas, pasitelkiant kaniterapiją (emocijų pažinimas terapinio šuns pagalba) – vienas populiariausių užsiėmimų ugdymo įstaigų bei kitose bendruomenėse.
- Organizuotos ir savipagalbos grupės:
- Vieniųjų jaunų žmonių palaikymo grupė, naudojant dailės terapiją;
- Tėvų, auginančių vaikus iki 12 metų, paramos grupė, taikant dailės terapijos metodus;
- Senjorų paramos grupė, taikant dailės terapiją;
- Aklųjų ir silpnaregių susitikimai su psichologe;
- Somatinėmis ligomis sergančių artimųjų palaikymo grupė;
- „Emocinių valgytojų“ psichoedukacinė-palaikymo grupė;
- Priklausomų nuo alkoholio asmenų artimųjų psichologinė grupė;
- Valgymo sutrikimus turinčių asmenų artimųjų edukacinė - palaikymo grupė;
- Savęs pažinimo grupė (turintiems klinikinį psichikos sveikatos sutrikimų požymių);
- Emocinės paramos grupės ukrainiečiams (karo pabėgėliams).

Buvo vertinamas paslaugas gavusių asmenų geros savijautos indeksas. Net 149 asmeniui Geros savijautos indeksas pagerėjo daugiau nei 20 balų po paslaugų gavimo. 90 % žmonių, pildžiusių anketas, nurodė, kad yra patenkinti ir labai patenkinti teiktomis paslaugomis ir rekomenduotų jas kitiems. Iš viso Psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugas gavo 1413 žmogus.

2021 m. balandžio mėnesio pabaigoje Panevėžio miesto tarybos buvo patvirtinta Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programa, kurios įgyvendinimą prižiūri ir organizuoja Biuras. Programos tikslas siekti, kad mirtingumo dėl savižudybių rodiklis Panevėžio mieste neviršytų 15 atvejų 100 tūkstančių gyventojų. Programos įgyvendinimo metu įvairiomis veiklomis ir bendradarbiavimu su kitomis įstaigomis siekiama įgyvendinti 5 uždavinius:

1 uždavinys. Stiprinti miesto gyventojų pozityvią psichikos sveikatą ir mažinti stigmą.

2 uždavinys. Užtikrinti psichologinės paramos teikimą konkrečioms prioritetinėms gyventojų grupėms.

3 uždavinys. Laiku atpažinti savižudybės grėsmę patiriantį žmogų ir nukreipti jį pas psichikos sveikatos specialistą.

4 uždavinys. Teikti kompleksiškas ir kokybiškas paslaugas savižudybės krizę išgyvenančiam asmeniui.

5 uždavinys. Užtikrinti efektyvų savižudybių prevencijos sistemos Panevėžyje funkcionavimą.

Šiems uždaviniams pasiekti 2022 metais Biuras organizavo daug veiklų. Emocinės paramos Panevėžyje linija 8 45 50 50 50, kurioje pagalbą 2022 metais teikė 4 specialistai. Linijos darbo laikas darbo dienomis nuo 10 iki 20 val. Virš 40 asmenų, esančių krizėje, kreipėsi ne vieną kartą, taip gaudami emocinę paramą ir palaikymą, susidūrus su sunkumais. Taip pat ne vieną kartą organizuota psichologinė pagalba nukreipiant ir net registruojant žmogų pas specialistus. Vyko savęs pažinimo grupės vyrams, patiriantiems krizes – naudojantis ekspertų metodais, vienas kito palaikymu, vyrai galėjo tapti emociškai atsparesni, pozityviai keisti save ir savo aplinką. Buvo organizuoti psichikos sveikatos stigmatas mažinti skirti Atviros psichiatrijos mėnesio ir Savižudybių

prevencijos dienos minėjimai, Krizių valdymo mokymai įmonių administracijoms ir t.t. (Išsamesnė informacija apie Savižudybių prevencijos programos įgyvendinimo veiklas pateikta 4 lentelės 1 punkte).

Biuras taip pat organizavo Savižudybių prevencijos mokymus skirti atpažinti savižudybės pavojų „SafeTALK“ ir Savižudybės intervencijos įgūdžių mokymus „ASIST“. Mokymai skirti savižudybių prevencijai bei psichikos sveikatos raštingumui stiprinti. „SafeTALK“ mokymus 2022 m. baigė 4 grupės, viso 97 dalyviai. „ASIST“ mokymus baigė 27 dalyviai.

2022 metais Biuras organizavo labai populiarią filmų peržiūros programą su diskusija su psichologu. Tai nemokamos filmų peržiūros, pokalbiai apie kiną ir emocinę savijautą. Kino centras „Garsas“ rodė 10 filmų, kuriuos lydėjo susitikimai ir aptarimai su psichologais. Susitikimai vyko kino teatre ir lauko erdvėse Panevėžio mieste. Dešimtyje filmų apsilankė 577 žmonės.

Biuras vykdė ir Emocinės paramos Panevėžyje linijos viešinimą, kurio metu buvo paskelbta reklama trikampiuose stenduose (24 stendai, 72 plakatai), dienraščio „Sekundė“ reklamose, internetiniuose portaluose jp.lt bei aina.lt. Buvo vykdomas ir lankstinukų apie Panevėžyje veikiančią pagalbos liniją ir kitas psichologinės pagalbos galimybes dalinimas įvairiuose renginiuose, bendruomenėse ir įstaigose.

Vyko visuomenės raštingumo didinimas neštumo krizių atpažinimo valdymo ir įveikos klausimais. Glaudžiai bendradarbiaujant su Viešąja įstaiga „Krizinio neštumo centras“ vyko jų rengiamos informacijos viešinimas.

Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo veiklos viešinimas vyko skelbiant straipsnius miesto žiniasklaidos priemonėse, duodant interviu radijui ir televizijai, išleidžiant lankstinukus, plakatus, stendus, skelbiant su visuomenės sveikata susijusią informaciją Biuro internetinėje svetainėje, Facebook paskyroje, įgyvendinant programas, renginius, projektus ir t.t. Bendras Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo ir mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros veiklos viešinimo informavimo veiksmų skaičius sudaro 3811 informavimo pateikčių per 2022 m.

2022 m. Biuro internetinė svetainė buvo atnaujinta, pertvarkant jos struktūrą taip, kad ja naudotis būtų patogų svetainės lankytojams – biuro paslaugų gavėjams. Svetainė tapo interaktyvi: atsirado galimybė lankytojams pateikti užklausas, registruotis į programas, matyti renginių kalendorių, prenumeruoti Biuro naujienas, įvertinti visuomenės sveikatos specialistų darbą.

1.3. uždavinys – vykdyti Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų sveikatos stebėseną. Šią Biuro funkciją įgyvendino Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas.

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėse vykdoma remiantis LR sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo pakeitimo“.

Savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos tikslas – nuolat rinkti, tvarkyti, analizuoti ir interpretuoti Panevėžio miesto visuomenės sveikatą atspindinčius rodiklius, kad remiantis išsamia informacija apie savivaldybės bendruomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius, būtų galima planuoti ir įgyvendinti savivaldybės visuomenės sveikatos gerinimo priemones, taip pat vykdyti visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaidą bei tinkamai informuoti savivaldybės politikus, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimą savivaldybės teritorijoje.

2022 m. Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro stebėsenos specialistas, vadovaudamasis Higienos instituto Sveikatos informacijos centro statistiniais duomenimis, išanalizavo 2020 m. situaciją Panevėžyje ir, bendradarbiaudamas su savivaldybės Sveikatos poskyriu, prioritetinėmis išskyrė šias problemines sritis:

1. Išvengiamų hospitalizacijų dėl cukrinio diabeto skaičius 18+ m. 1000 gyventojų.
2. Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.
3. Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyventojų bei patirtų traumų dėl transporto įvykių skaičius, tenkantis 10 000 gyventojų.

Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas 2021 m. parengė 2020 m. Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, kuri buvo koreguojama ir derinama

su savivaldybės Sveikatos poskyriu 2022 m. Stebėsenos 2020 m. ataskaita 2022 m. balandžio mėn. pristatyta savivaldybės Tarybai ir patvirtinta 2022 m. balandžio 21 d. Panevėžio miesto savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. 1-161 „Dėl Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos 2020 metų ataskaitos patvirtinimo“. Vadovaudamasis šiuo Tarybos sprendimu, Biuras 2022 m. vykdė priemones, nukreiptas į aukščiau minėtų prioritetinių problemų prevenciją.

2022 m. Biuras, išanalizavęs 61 statistinį rodiklį, parengė Panevėžio miesto savivaldybės 2021 m. visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą ir gruodžio mėn. ją pateikė savivaldybei.

2. Tikslas – vykdyti savarankiškas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas. Šis tikslas buvo pasiektas įgyvendinant 3 uždavinius.

2.1. uždavinys – įgyvendinti Panevėžio miesto savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiuose dokumentuose numatytas visuomenės sveikatos priemones.

Panevėžio miesto plėtros 2014-2020 m. strateginiame plane, patvirtintame miesto savivaldybės tarybos 2013-10-10 sprendimu Nr. 1-280, numatyta 2.5.2.1. priemonė „Prevencinių sveikatos programų, sveikos gyvensenos mokymų, akcijų, konkursų vykdymas, gyventojų informuotumo sveikatos klausimais plėtra“.

2022 m. įgyvendinti užsiėmimų ciklai:

1. Sveikatos stiprinimo užsiėmimų ciklas „Sveikas ketvirtadienis“ (Panevėžio miesto gyventojams). Programa buvo vykdoma Panevėžio miesto kultūros ir poilsio parke, kad skleidžiamos sveikatos žinios būtų priartintos prie gyventojų, patogiau prieinamos. Programa turėjo „sveikatos mugės“ formą – dalyviai prieidavo prie juos dominančios sveikatos temos stotelės (stalelio su tam tikros sveikatos rūšies informacija ir tos srities visuomenės sveikatos specialistu) ir konsultuodavosi jiems rūpimais sveikos gyvensenos klausimais ir gaudavo padalomą medžiagą.

2022 m. vykdytos konsultacijos:

1. Kraujotakos sistemos ligų prevencijos klausimais – 110;
2. Cukrinio diabeto ligų prevencijos klausimais – 43
3. Onkologinių ligų prevencijos klausimais – 150
4. Užkrečiamųjų ligų prevencijos klausimais – 374
5. Bendrais sveikatos stiprinimo klausimais – 401
6. Sveikos mitybos, nutukimo prevencijos ir susijusiais klausimais – 370
7. Fizinio aktyvumo ir susijusiais klausimais - 716
8. Asmenims ir jų artimiesiems, turintiems problemų dėl alkoholio, konsultacijas vedė priklausomybių konsultantas – 400 konsultacijų.
9. Visus metus gyventojai, įstaigų ir organizacijų atstovai konsultuodavosi Covid-19 ligos valdymo klausimais. Konsultavome izoliacijos, testavimo, nedarbingumo pažymėjimo išdavimo, vakcinavimo, paviršių tyrimo klausimais.

2022 m. bendradarbiauta socialinių partnerių įgyvendinamuose projektuose ir teikdavo sveikatinimo informaciją, konsultuodavo dalyvius:

1. Panevėžio Futbolo akademijos vasaros sporto festivalyje „Aktyvuok save 2022“.
2. Panevėžio bendruomenių rūmų projekte „Susitikime penktadienį“ .
3. Lietuvos širdies asociacijos kasmetiniame projekte „Tegul širdis sujungia“ (Pasaulinei širdies dienai paminėti).
4. Šiaurietiško ėjimo žygyje „Palei Upę“ (organizatoriai – Panevėžio m. turizmo centras ir „WOWPanevėžys“).
5. Jaunuolių dienos centro projekte „Saugus eismas bendruomenėse“.
6. Bendradarbiauta su Panevėžio pataisos namais skleidžiant sveikatos žinias Pataisos namų darbuotojams bei nuteistosioms.
7. Tarptautiniame projekte „SUPPORT“ (Parama mokytojams stiprinant problemų sprendimo kompetencijas mokantis visą gyvenimą) kartu su Panevėžio švietimo centru.
8. Panevėžio šeimos namų, agentūros „SOS vaikai“ projekte „Pasimatuok negalią“.
9. Panevėžio „Rožyno“ bendruomenės projekte „Baltijos kelias – vieninga Europa!“.
10. „Šiaurinės“ bibliotekos vaikų vasaros stovyklos projekte „Vasaros dëlionė“.

11. „Šeimos erdvės“ ir PC RYO bendrame šeimų bendruomenių projekte „Mamos, varom kavos!“.
12. Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos projekte „Veiklios šeimos Panevėžyje“
13. Mykolo Karkos pagrindinės mokyklos sveikatingumo projekte „Sveikata visus metus“
14. Smėlynės bibliotekos projekte „Žinių ir technologijų enciklopedija“
15. A. Lipniūno progimnazijos projekte „Pasimatuok profesiją“
16. Panevėžio miesto ir rajono policijos vaikų vasaros stovyklos projekte „Susipažinkime – policija“ (12-18 m. dalyviai).

Biuras nuolat plečia bendradarbiavimą tarp socialinių partnerių, visuomeninių organizacijų, sveikatos priežiūros įstaigų, miesto bendruomenių ir kt. 2022 m. pasirašyta 18 bendradarbiavimo sutarčių.

2.2. uždavinys – dalyvauti įgyvendinant savivaldybėje valstybines visuomenės sveikatos programas, tarpinstitucinius veiklos planus.

2020 m. Biuras dalyvavo 2014-2020 m. nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano priemonių įgyvendinime. Tai – Panevėžio regiono 2014-2020 m. plėtros plane, patvirtintame Panevėžio regiono plėtros tarybos 2015 m. spalio 15 d. sprendimu Nr. 51/4S-23, numatyta 1.1.4.1. priemonės „Gyventojų sveikatos stiprinimas ir ligų prevencijos vykdymas“.

Biuras 2018 m. birželio mėn. 13 d. pasirašė finansavimo sutartį su Europos socialinio fondo agentūra iš Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ įgyvendinimui. Projektas įgyvendinamas pagal 2014-2020 m. Europos sąjungos fondų investicijų veiksmų programos priemonę 08.4.2-ESFA-R-630 „Sveikos gyvensenos skatinimas regioniniu lygiu“. Projekto įgyvendinimui skirta 216 tūkst. Eur. ES investicijų, Panevėžio miesto savivaldybės dalis sudaro dar 17 tūkst. Eur. Bendra projekto vertė daugiau nei 234 tūkst. Eur. (žr. 1 lentelę). Projekto tikslas – padidinti Panevėžio miesto savivaldybės vaikų (iki 18 metų) ir senjorų (vyresnio amžiaus asmenų) sveikatos raštingumo lygį ir suformuoti sveikos gyvensenos įpročius. Projektas buvo planuojamas vykdyti iki 2022 m. birželio mėn., tačiau buvo sutaupytos lėšos ir projektas pratęstas iki 2023 m. balandžio mėn.

1 lentelė. Projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ 2022 m. vykdytos veiklos ir sumos (Eur)

Eil. Nr.	Veiklos aprašymas	Suma Eur
1.	Įvyko mankštų vaikams 6-9 kl. įgūdžių lavinimo užsiėmimai, dalyvavo 4 vaikų grupės iki 18 m. ne mažiau kaip po 20 vaikų, po 11 užsiėmimų kiekvienai gr. Viso dalyvavo 83 vaikai.	3520,00
2.	Suorganizuoti sveikatinimo seminarai 10-12 kl. mokiniams, dalyvavo 7 gr. ne mažiau kaip po 15 dalyvių po 6 seminarus kiekvienai gr. Viso 112 dalyvių.	8232,00
3.	Įvyko Kalanetikos įgūdžių lavinimo užsiėmimai senjorams 4 gr., kiekvienai grupei po 10 užsiėmimų. Viso dalyvavo 84 dalyviai.	3360,00
4.	Įvyko dvi Sveikatinimo stovyklos senjorams po 3 dienas. Viso dalyvavo 40 dalyvių.	8300,00
	IŠ VISO:	23412,00

2020 metais pradėtas vykdyti projektas „Programos „Neįtikėtini metai“ pritaikymas ir įgyvendinimas Lietuvoje“ (projekto kodas LT03-2-SAM-TF-001). 2022 m. toliau vykdoma pozityvios tėvystės programa „Neįtikėtini metai“, kurios veiklą Panevėžyje koordinuoja Biuras. Programa karantino metu vyko nuotoliniu būdu, nuo šio rudens grupės vyko kontaktiniu būdu.

Vienu metu vedamos dvi grupės, dieniniu ir vakariniu laiku, taip užtikrinant tėvams pasirinkimo galimybes derinant dalyvavimą programoje ir darbą bei šeimos poreikius. Bendradarbiaujant su Panevėžio miesto ugdymo įstaigomis, viešinant socialiniuose tinkluose Programos populiarumas didėja ir tėvų poreikis dalyvauti programoje didelis, dalis tėvų jau laukia prasidedant kitų grupių. 2022 metais Programoje „Neįtikėtini metai“ organizuotos 6 grupės, jose dalyvavo 63 tėvai.

2.3. uždavinys – vykdyti vaikų ir jaunimo visuomenės sveikatos priežiūrą (išskyrus visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas); įtraukti į visuomenės sveikatos stiprinimo veiklą socialinius partnerius.

Renginiai, skirti vaikams ir jaunimui vyko Atvirame jaunimo centre, Socialinių paslaugų centre, miesto bibliotekose („Šiaurinės“ bibliotekos vaikų vasaros stovykloje „Vasaros dėlionė“, „Smėlynės“ bibliotekos vasaros stovyklos projekte „Žinių ir technologijų enciklopedija“, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekos projekte „Veiklios šeimos Panevėžyje“), Visapusiško lavinimo centre Panevėžyje vaikų vasaros stovyklose. Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai dalyvavo Panevėžio miesto ir rajono policijos komisariato vasaros stovyklos projekte vaikams „Susipažinkime – policija“. Aktyviai dalyvauta A.Lipniūno progimnazijos vykdomame projekte „Pasimatuok profesiją“, kurio metu buvo populiarinama visuomenės sveikatos specialisto profesija. Biuro specialistai dalyvavo M.Karkos pagrindinės mokyklos projekte „Sveikata visus metus“ aiškindami mokiniams ir mokyklos bendruomenei apie įvairių ligų prevencijos priemones. Biuro visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė G.Kundrotienė bei ukrainietė psichologė O.Deineko dirbo Pabėgėlių centre su ukrainiečių karo pabėgėlių vaikais.

3. Tikslas – pagal kompetenciją vykdyti nustatytas visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas visose gyventojų amžiaus grupėse pagal poveikio sričių prioritetus („raudonosios“ zonos) (atsižvelgiant įvyraujančias visuomenės sveikatos problemas, t.y. į nustatytus probleminius sveikatos stebėsenos rodiklius, kurie patvirtinti 2019-03-21 savivaldybės Tarybos sprendimu Nr. 1-81).

1. Supratimo apie sergamumo žarnyno infekcinėmis ligomis profilaktikos priemones didinimas. Tikslinė grupė: Panevėžio miesto suaugusieji gyventojai. Veiklos vertinimo kriterijaus reikšmė: įvykdyta 26 renginiai/527 dalyviai).

2. Supratimo didinimas apie pavojų sveikatai dėl oro taršos (Stebėsenos rodiklis: į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmetamų teršalų kiekis, tenkantis 1 kv. km.). Tikslinė grupė: Panevėžio miesto suaugusieji gyventojai ir Panevėžio miesto vaikai. Veiklos vertinimo kriterijaus reikšmė: įvykdyta 35 renginiai/956 dalyviai.

3. Supratimo apie pėsčiųjų mirtingumo dėl transporto įvykių priežastis didinimas (Stebėsenos rodiklis – pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyventojų: 4,6. LT vidurkis – 2,3). Veiklos vertinimo kriterijaus reikšmė: planuota – 24/1800, įvykdyta – 58/2062.

4. Tikslas – vykdyti privalomąją sveikatos mokymą. Įgyvendindamas šį uždavinį Biuras vykdė licencijuojamą visuomenės sveikatos priežiūros veiklą. 2022 m. suteiktos privalomojo sveikatos mokymo paslaugos 273 asmenims (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Biuro suteiktų mokamų paslaugų skaičius 2022 m.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	Dalyvių, kuriems suteikta paslauga, skaičius (vnt.)
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	89
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	183
Privalomieji alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai mokymai (A1 programa)	1
Alkoholizmo ir narkomanijos prevencinės programos mokymai (A2 programa)	0 (nebuvo poreikio)

3 lentelė. Biuro už mokamas paslaugas gautos sumos 2022 m.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro teikiamos mokamos paslaugos	Gauta suma (Eur)
Privalomieji higienos įgūdžių mokymai	606,00
Privalomieji pirmosios pagalbos mokymai	1475,00
Privalomieji alkoholio, narkotikų ir psichotropinių ar kitų, psichiką veikiančių medžiagų vartojimo poveikio žmogaus sveikatai, mokymai	20,00
VISO:	2101,00
Planuota:	2000,00

Įstaigos vykdytos priemonės, projektai

Biuras įgyvendino Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos 2022 m. priemonių planą (žr. 4 lentelę).

4 lentelė. Biuro vykdytos visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonės

Veiklos sritys	Trumpas veiklos priemonių aprašymas	Tikslinė grupė ir dalyvių skaičius	Programai skirtos lėšos	Programai panaudotos lėšos
1. Psichikos sveikatos stiprinimas	1.1. Savižudybių prevencijos programos įgyvendinimas 2022 m. buvo įgyvendintos sveikatos stiprinimo priemonės pagal savivaldybės patvirtintą savižudybių prevencijos programą:		30000,00	29871,25
	1.1.1. Atvejo vadybininko paslaugos teikimas Keturi specialistai, teikia pastovią emocinę paramą telefonu 8 45 50 50 50 Panevėžyje gyvenantiems asmenims. Linijos darbo laikas darbo dienomis nuo 10 iki 20 val. Emocinės paramos linija Panevėžyje skirta krizę patiriantiems žmonėms. Virš 40 asmenų kreipėsi emocinės pagalbos ne vieną kartą. Kelis kartus organizuota pagalba patenkant į psichikos sveikatos centrus gauti psichologo konsultacijas.	Panevėžyje gyvenantys ir krizę patiriantys asmenys.	12710,00	12581,25
	1.1.2. Atviros psichiatrijos mėnesio minėjimas Bendradarbiaujant su Panevėžio miesto dailės galerija vyko šamoto edukacijos, skirtos vienišiams panevėžiečiams. Vyko psichologinės pagalbos galimybių viešinimas spaudoje ir stenduose Panevėžio mieste. Organizuota psichikos sveikatos stiprinimo akcija, kurios metu dalyvaujant įvairiose veiklose, buvo galimybė laimėti biuro prizus.	Miesto gyventojai. 3 renginiai, 30 dalyviai. Akcijoje sudalyvavo 42 žmonių.	834,28	818,38
	1.1.3. Krizių įveikimo komandos darbas bendruomenėje (krizių valdymo planų Panevėžio m. įstaigoms ir įmonėms parengimas) Krizių valdymo mokymai įmonėms, kurių metu įmonių vadovai ir personalo specialistai buvo paruošti valdyti įvairaus profilio krizes bei pasiruošę individualius krizių valdymo planus.	2 mokymai, apmokyta 14 Panevėžio mieste įsikūrusių įmonių vadovai ir personalo specialistai. Paruošti individualūs krizių valdymo planai įstaigoms.	5880,00	5880,00

	<p>1.1.4. Paslaugos vyrams, patiriantiems krizes Vyrų psichikos sveikatai stiprinti buvo vykdomas vyrų saviugdos ratas „Gentis“, skirta pilnamečiams vyrams. Naudojantis ekspertų metodais, vienas kito palaikymu, vyrai galėjo tapti emociškai atsparesni, sparčiau sieki užsibrėžtų tikslų, pozityviai keisti save ir savo aplinką, geros savijautos vertinimo rezultatai rodo, kad vyrai, baigę grupę, jaučiasi žymiai geriau.</p>	Panevėžio mieste gyvenantys pilnamečiai vyrai. 2 ilgalaikės grupės.	5000,00	5000,00
	<p>1.1.5. Savižudybių prevencijos dienos minėjimas Rugsėjo 7 dieną paminėta Savižudybių prevencijos diena, vyko dviračių žygis, dalyviai dalyvavo įvairiose Biuro veiklose, Panevėžio šeimų asociacijos užsiėmimuose bei Lietuvos Raudonojo kryžiaus Panevėžio skyriaus organizuojuose pirmosios pagalbos įgūdžių lavinimo užsiėmimuose. Dalyviams dalintos žvakutės, kurias prašoma uždegti rugsėjo 10 d. 20 val. languose atmenant artimuosius, kurių netekome ir išgyvenusius savižudybę. Dalinta informacija, kur Panevėžyje teikiama psichologinė pagalba bei kaip galima stiprinti savo psichikos sveikatą.</p>	Gyventojai, susidūrę su savižudybe ar bandymu žudyti artimoje aplinkoje. 1 renginys, dalyvavo 70 dalyvių. 2 straipsniai internetiniuose portaluose JP.lt ir aina.lt	450,72	450,72
	<p>1.1.6. Psichologinė parama vyresnio amžiaus gyventojams Organizuoti muzikos terapijos užsiėmimai, skatinant vyresnio amžiaus žmones bendrauti, geriau pažinti save, ieškoti būdų, kaip padėti sau. 6 grupės po 10 užsiėmimų kiekvienai grupei.</p>	Vyresnio amžiaus žmonės. 60 renginių, 720 dalyvių (72 unikalūs)	3600,00	3600,00
	<p>1.1.7. Psichikos sveikatos mokymai bendruomenėms Psichikos sveikatos raštingumui stiprinti vyko mokymai skirti sveikatos sektoriuje dirbantiems specialistams. Dalyvavo fizinės reabilitacijos, greitosios pagalbos ir odontologijos poliklinikos darbuotojai.</p>	2 mokymai, kuriuose dalyvavo 34 specialistai, dirbantiems sveikatos priežiūros sektoriuje	1525,00	1500,00
2. Užkrečiamų ligų prevencija ir kontrolė	<p>2.1. Vaikų žarnyno infekcinių ligų prevencijos priemonių įgyvendinimas: mokykliniai renginiai ikimokyklinių įstaigų vaikams „Švarių rankų jėga“ „Švarių rankų jėga“ – vaikų žarnyno ir kitų infekcinių ligų prevencijos priemonės: mokymai, įgūdžių formavimas. Panevėžio miesto lopšeliuose-darželiuose organizuoti žaidybiniai užsiėmimai su „Sveikatukė“ ir „Nežiniukė“ personažais, kurių metu išsiaiškinami ugdytinių esami asmens higienos įgūdžiai, supažindinami su vaikų žarnyno ir kitomis infekcinėmis ligomis, mokomi teisingai formuoti asmens higienos įpročius ir užkirsti kelią infekcijų plitimui. Užsiėmimų metu ugdytiniai aktyviai</p>	Panevėžio miesto lopšelių-darželių grupių ugdytiniai. Pravesti 40 užsiėmimų, juose dalyvavo 1155 ugdytinių, išdalinta 1155 vnt. atmintinių tėveliams	1800,00	1800,00

	<p>dalyvauja: daro mankštą, atlikdami teisingus rankų plovimo judesius šoka „Rankų plovimo šokį“, aptaria pamokančius filmukus ir vaizdines priemones. Kiekvienas dalyvis gauna paskatinimo dovanėlę „TINDI“ muilą, o naujų žinių įsisavinimui ir jų praktiniam pritaikymui užduočių knygelę.</p>			
	<p>2.2. Tuberkuliozės profilaktika Straipsnio apie tuberkuliozę, jos paplitimą Panevėžio mieste parengimas ir publikavimas. Didelės apimties (5 psl.) straipsnis „Iššūkis kovojant su tuberkulioze – atsparumas vaistams“ paskelbtas 2022-12-29 skaitomiausiam naujienų portale Aukštaitijoje JP.lt (skaitomumas per mėnesį siekia 200 tūkst. peržiūrų). Straipsnyje pateikta išsami informacija apie tuberkuliozės profilaktiką, pavojų išsivystyti atsparioms tuberkuliozės sukėlėjoms mikobakterijoms, jei nesilaikoma gydytojo nurodymų, kaip vartoti paskirtus vaistus, biuro specialistų šviečiamąją veiklą, nukreiptą į antimikrobinio atsparumo prevenciją. Straipsnyje pateikti statistiniai duomenys apie sergamumą Panevėžyje ir apskrityje, apibūdinti tuberkuliozės simptomai, aiškinta skiepų kaip pagrindinės apsaugos priemonės svarba. Tokiu būdu, naudojant visiems gyventojams prieinamą informacijos kanalą, buvo plačiai paskleista žinia apie tuberkuliozę, didinanti gyventojų sveikatos raštingumą ir ligos prevenciją.</p>	<p>Panevėžio miesto gyventojai – JP.lt žinių portalo skaitytojai</p>	400,00	400,00
<p>3. Aplinkos sveikata</p>	<p>3.1. Maudyklų vandens kokybės stebėsenos užtikrinimas 2022 m. gegužės–rugsėjo mėnesiais buvo vykdoma Panevėžio miesto maudyklų vandens kokybės stebėseną. Viso maudymosi sezono metu Panevėžio miesto visuomenės sveikatos biuro specialistai teikė informaciją visuomenei apie vandens telkinių mikrobiologinę ir skaidrumo būklę. Vandens tyrimus atliko Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Šiaulių skyrius ir UAB „Darna“ vystymosi institutas“ (Šiaulių m.). Trijose Panevėžio miesto savivaldybės maudyklose buvo atliekami mikrobiologiniai tyrimai (žarninių lazdelių kiekio, žarninių enterokokų kiekio), parazitologiniai tyrimai (kirminų kiaušinėlių ir lervų nustatymo dirvožemyje, dumblyje, smėlyje), vykdomas temperatūros matavimas, vandens skaidrumo ir/ar chlorofilo tyrimai. Vieną kartą (gegužės 30d.) buvo fiksuotas žarninių enterokokų skaičiaus viršijimas, todėl tyrimas buvo kartojamas birželio 6 d. Birželio 9 dieną gavus pakartotino mikrobiologinio tyrimo atsakymą, nustatyta, kad vandens</p>	<p>Maudymosi sezono metu buvo paimti ir ištirti 16 vandens skaidrumo mėginiai, 25 mikrobiologiniai vandens mėginiai, 24 parazitologiniai paplūdimio smėlio (dumblo) tyrimai. Vandens temperatūros matavimai atlikti 24 kartus.</p>	2756,22	2756,22

	<p>kokybė atitiko higienos normą HN 92:2018.</p> <p>Vandens kokybės stebėseną buvo atliekama paplūdimyje prie Nevėžio upės užtvankos ir Piniavos poilsiavietėje prie Lėvens upės bei neįteisintoje Kultūros ir poilsio parko braidykloje.</p> <p>Informacija apie Panevėžio miesto maudyklų vandens kokybę maudymosi sezono metu viešinta: Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tinklapyje www.panevezysvsb.lt, facebook paskyroje.</p>			
	<p>3.2. Tyliosios zonos stebėsenos užtikrinimas</p> <p>2022 m. rugpjūčio 8 d. ir rugsėjo 5 d. atlikti triukšmo lygio tyrimai. Matavimai atlikti dienos, vakaro ir nakties metu Panevėžio miesto tyliojoje zonoje –Berčiūnų miško parke. Rodikliai atitiko leistinas higienos normos ribas.</p> <p>Informacija viešinta Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro tinklapyje www.panevezysvsb.lt, facebook paskyroje.</p>	Triukšmo lygio matavimas buvo atliekamas 12 kartų rugpjūčio-rugsėjo mėn.	175,70	175,70
4. Lytinė sveikata	<p>4.1. Paskaitų ciklo Panevėžio miesto mokiniams lytiškumo tema įgyvendinimas</p> <p>Programa įgyvendinta rugsėjo-spaliu mėn. Šios programos tikslas – suteikti žinių Panevėžio miesto mokiniams apie lytinę sveikatą, brendimą, tarpusavio bendravimą bei ugdyti pasirengimą šeimai. Programa susilaukė didelio ugdomo įstaigų susidomėjimo, nes lytiškumo tema labai aktuali. Pravestos paskaitos, užsiėmimai Panevėžio miesto ugdomo įstaigų mokiniams (6-9 kl. mergaitėms ir berniukams) lytiškumo tema. Paskaitas-diskusijas vedė patyrę specialistai: berniukams – psichologas-psichoterapeutas mergaitėms – akušerės-ginekologės.</p>	6-9 kl. Panevėžio miesto ugdomo įstaigų mokiniai. Programos metu vyko užsiėmimai mergaitėms ir berniukams atskirai. Vyko 26 renginiai, kuriuose dalyvavo 694 dalyviai.	2500,00	2500,00
5. Sveikatai žalingos elgsenos prevencija	<p>5.1. Programos „Mes už blaivų ir aktyvų Panevėžį“ įgyvendinimas</p> <p>2022 m. birželio-spaliu mėn. įvyko septyni ėjimai-bėgimai, kurių pagrindinis tikslas didinti Panevėžio miesto gyventojų sąmoningumą rinktis fizinį aktyvumą, kaip būdą, sveikai ir be alkoholio leisti laisvalaikį. Kiekvieno renginio metu dalyvius pasitikdavo nuotaikinga muzika, profesionalūs treneriai, kurių padėdami dalyviai apšildavo ir pasiruošdavo ėjimui-bėgimui. Distancijos ilgį dalyviai pasirinkdavo patys, pagal savo fizines galimybes. Dėl šio pasirinkimo renginiuose dalyvavo įvairaus amžiaus pavieniai asmenys, šeimos, kolektyvai, neįgalieji ir kitos žmonių grupės. Visi septyni renginiai vyko Panevėžio kultūros ir poilsio parke prie vasaros amfiteatro</p>	Vaikai, darbingo amžiaus žmonės, senjorai (mišri tikslinė grupė). 7 ėjimai-bėgimai, dalyvavusių asmenų skaičius – 300.	1700,00	1696,57

	aikštelės. Renginių metu patys aktyviausi dalyviai buvo apdovanoti atminimo dovanėlėmis, organizatorių įsteigtais prizais (daugkartinio naudojimo puodeliais, atšvaitinėmis liemenėmis). Dalyviai visų renginių metu buvo aprūpinami geriamuoju vandeniu.			
6. Nelaimingų atsitikimų ir traumų prevencija	<p>6.1. Pirmosios pagalbos teikimo mokymai gyventojams ir mokykloms</p> <p>Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras II-IV ketv. organizavo 2-3 val. pirmosios pagalbos teikimo mokymus miesto gyventojams (bendruomenėms), kur sveikatos specialistai suteikė teorinių ir praktinių žinių. Šiems mokymams vykdyti balandžio mėnesį buvo įsigytos pirmosios pagalbos priemonės. Mokymai vyko Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro patalpose, Respublikos g. 68, kitose erdvėse. Dalyviams (jei pageidavo) buvo išrašomi žinių ir įgūdžių atnaujinimo pirmosios pagalbos pažymėjimai. Informacija apie mokymus skelbta www.panevezysvsb.lt, https://www.facebook.com/paneveziomvsb pu slapiuose; Panevėžio miesto savivaldybės, socialinių partnerių puslapiuose. Pirmosios pagalbos mokymai, skirti mokiniam, vyko 21 Panevėžio miesto ugdymo įstaigoje (9 progimnazijose, 4 gimnazijose, 1 pagrindinėje mokykloje, 1 pradinėje mokykloje, 6 lopšeliuose-darželiuose).</p>	<p>Buvo suorganizuoti 45 teoriniai-praktiniai mokymai, kuriuose sudalyvavo 1007 įvairaus amžiaus Panevėžio miesto pavieniai gyventojai, šeimos, organizacijų, įstaigų, įmonių darbuotojai.</p> <p>1429 moksleiviai ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų ugdytiniai, įvyko 61 mokymai.</p>	936,38	936,38
	<p>6.2. Atšvaitų dalinimo gyventojams renginiai</p> <p>2022 m. liepos mėn. Biuras įsigijo 415 vnt. atšvaitinių liemenių, kurias rugsėjo mėnesį išdalijo įvairaus amžiaus dviratininkams 4 miesto renginiuose.</p> <p>Prevencinė veikla neapsiribojo tik atšvaitinių liemenių dalijimu, bet jos metu buvo vykdoma ir aktyvi švietėjiška informavimo veikla bei saugaus elgesio kelyje mokymai.</p> <p>Panevėžio miesto 26 ugdymo įstaigų moksleiviams gegužės-rugsėjo mėnesiais buvo išdalinta 2250 vnt. juostinių atšvaitų.</p> <p>Lapkričio mėnesį 13-os Panevėžio ugdymo įstaigų moksleiviams buvo išdalinta 1000 vnt. atšvaitų, gruodžio mėnesį – 1250 vnt.</p> <p>Inicijuotų prevencinių akcijų metu sveikatos specialistai vykdė švietėjišką informavimą apie saugų eismą gatvėse, kiemuose, akcentavo apie saugos priemonių teisingą dėvėjimą, organizavo aktyvius veiklas (viktorinas, žaidimus).</p>	<p>415 įvairaus amžiaus Panevėžio miesto dviratininkai: vaikai, paaugliai, jaunuoliai, senjorai.</p> <p>2250 Panevėžio miesto ugdymo įstaigų moksleivių.</p>	4000,00	4000,00

7. Fizinio aktyvumo skatinimas	7.1. Programos „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ įgyvendinimas Programa buvo įgyvendinama spalio mėn. Įvairūs sveikatos mokymai, fizinio aktyvumo užsiėmimai vyko miestiečiams patogiose miesto vietose ir erdvėse: žaliosiose erdvėse, sporto klubuose, baseine. Programa įtraukė gyventojus į aktyvias veiklas (sporto ir sveikatingumo klube vyko: kineziterapijos ir pilateso užsiėmimai: gydomoji-profilaktinė mankšta, esant stuburo, sąnarių skausmui ir patologijai, mankštos senjorams, užsiėmimai „Sveika nugara“, paskaita „Antsvorio ir nutukimo mažinimo ypatumai“. Panevėžio sporto centro baseine vyko užsiėmimai visuomenei, norintiems – mankšta vandenyje su aerobikos pratimais). Įgyvendinimui pasitelkti partneriai – fiziniai ir juridiniai asmenys, kurie savo sveikatingumo paslaugas programos įgyvendinimo metu teikė nemokamai. Programoje dalyvavo įvairaus amžiaus ir lyties žmonės, dirbantys, nedirbantys, neįgalūs asmenys (turintys judėjimo negalią). Ruošiantis įgyvendinti programą parengta ir išdalinta 600 vnt. lankstinukų „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ Informacija buvo skelbiama ir atnaujinama nuolat viešinant Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro interneto puslapiuose: http://www.panevezysvsb.lt/ , www.facebook.com/paneveziomvsb ir kitų bendradarbiaujančių įstaigų interneto puslapiuose.	Programa orientuota į masinę auditoriją – darbingo amžiaus žmones, vaikus, senjorus, neįgaliuosius, šeimas, darbo kolektyvus, miesto bendruomenes. Įvyko 38 užsiėmimai, dalyvavo 1275 dalyvių. Lankstinukas „Spalis – sveikatos stiprinimo mėnuo Panevėžyje“ – 600 vnt.	2640,00	2640,00
	7.2. Šiaurietiško ėjimo užsiėmimai bendruomenėms Balandžio-gruodžio mėnesiais suorganizuoti 9 šiaurietiško ėjimo užsiėmimai miesto gyventojams. Renginiai organizuoti įvairiose Panevėžio m. žaliosiose erdvėse: Panevėžio kultūros ir poilsio parke, Skaistakalnio parke, aplink Senvagę ir kt. Šiems renginiams vykdyti įsigyta 30 porų šiaurietiško ėjimo lazdų suaugusiems, 20 porų – vaikams ir jaunimui, 2 poros lazdų treneriams-visuomenės sveikatos specialistams, 3 transportavimo dėklai lazdoms ir 20 porų lazdų antgalių.	Dalyviai – Panevėžio miesto gyventojai. 9 renginiai, 178 dalyviai.	2400,00	2399,92
8. Sveikos mitybos skatinimas ir nutukimo	8.1. Sveikatai palankaus maisto gamtinimo užsiėmimai miesto gyventojams Šioje veiklos sityje buvo vykdomi „Sveikatai palankaus maisto gamtinimo užsiėmimai“ . Užsiėmimų metu dalyviai sužinojo apie: sveikatai palankaus	Užsiėmimai vyko „Sveikos mitybos skatinimo programa“, „Sveikatos stiprinimo	5400,00	5400,00

prevencija	<p>maisto gaminimo ypatumus, maistines savybes; tausojančius patiekalų gamybos būdus, techninius sprendimus; estetiško maisto pateikimo principus. Paskaitas skaitė gydytoja dietologė V. Vilemienė.</p> <p>Norint vaizdingiau ir įdomiau pateikti dalyviams informaciją buvo įsigyti ir demonstruojami standas „Vizualiniai porcijų dydžiai“ ir 3D standas „Nutukimo padariniai“</p> <p>Kavinės darbuotojai pristatė pateiktus patiekalus, jų sudėtis, gaminimo eigą, bei būdus. Dalyviai turėjo galimybę paragauti sveikatai palankius patiekalus. Užsiėmimai vyko UAB „Rasajana“, Savanorių a. 12</p>	<p>programa, skirta širdies ir kraujagyslių ligų bei cukrinio diabeto profilaktikai“ dalyviams, bei kitiems Panevėžio miesto gyventojams, 8 užsiėmimuose dalyvavo 196 dalyviai.</p>		
9. Kitos veiklos	<p>9.1. Krūtų vėžio profilaktikos priemonių įgyvendinimas</p> <p>Krūtų vėžio profilaktika įgyvendinta II-IV ketvirčių laikotarpyje. Profilaktinės patikros (ultragarsinis tyrimas, gydytojo konsultacija) paslaugą atliko UAB „Vivus Sanus“ medicinos centras (balandžio-birželio mėn. 8 prevencinės akcijos), UAB Gyd. V. Bružienė ir kolegos klinika (spalio-lapkričio mėn. 9 prevencinės akcijos).</p> <p>Šiai priemonei vykdyti rugpjūčio mėnesį įsigyti krūtų modeliai (2 vnt.), rugsėjo mėnesį pasigaminta 400 vnt. pakabinamų informacinių laikiklių „Krūtų vėžio prevencija“. Kiekvienos prevencinės akcijos metu sveikatos specialistai apmokė moteris, kaip teisingai atlikti krūtų savityrą.</p> <p>Informacija apie vykdomas profilaktines patikras buvo patalpinta: www.panevezysvsb.lt, https://www.facebook.com/paneveziomvsb/, Panevėžio miesto savivaldybės, bendruomenių socialiniuose puslapiuose.</p>	<p>Buvo suorganizuota 17 prevencinių patikros akcijų, profilaktiškai pasitikrino ir buvo pakonsultuotos 237 Panevėžio miesto moteris nuo 18 m. iki 50 m. ir nuo 70 m. amžiaus, kurios pagal amžių nepatenka į krūtų vėžio ankstyvąją prevencinę programą finansuojamą iš PSDF.</p>	8050,00	8050,00
	<p>9.2. Pasaulinės širdies dienos minėjimas</p> <p>Pasaulinės širdies dienos minėjimui buvo organizuojami renginiai:</p> <p>Pėsčiųjų žygis vyko rugsėjo 28 d. 17.30 val. Kultūros ir poilsio parke, sveikatingumo trasoje walk15 (5 km). Dalyviai naudojo Walk15 programėlę (įgarsinta 10 sveikatos stotelių), kur sužinojo, kaip reikia rūpintis širdimi, kad ji išliktų sveika.</p> <p>Preveninė akcija „Dėmesys širdžiai“ vyko rugsėjo 29 d., 12.00-15.00 val., Laisvės a. Jos metu miesto gyventojams buvo teikiama švietėjiška informacija (500 vnt. dalomoji medžiaga gauta iš Lietuvos širdies asociacijos) aktualiomis sveikatos temomis, matuojami sveikatos rodikliai, vykdomos individualios specialistų konsultacijos, diskusija, sveikatos viktorinos, linijiniai šokiai, veikė sveikatos edukacijų salelė, vaikų piešinių,</p>	<p>Buvo suorganizuoti 2 renginiai, kuriuose sudalyvavo 364 įvairaus amžiaus Panevėžio miesto gyventojai, Panevėžio miesto organizacijų nariai, švietimo ugdymo įstaigų ugdytiniai, Panevėžio trečiojo amžiaus universiteto klausytojai, Panevėžio bendruomenių</p>	2360,00	2360,00

	<p>plakatų parodėlė, kardiomankšta, diskgolfo pamoka, ėjimas aplink aikštę ir kt. Šiems renginiams rugsėjo mėnesį buvo įsigytos 7 pavadinimų prevencinės priemonės ir 2 paslaugos. Informacija apie renginius patalpinta www.panevezysvsb.lt, https://www.facebook.com/paneveziomvsb/, Panevėžio miesto savivaldybės, bendruomenių socialiniuose puslapiuose bei https://www.facebook.com/heart.lt.</p>	<p>gyventojai, PC RIMI darbuotojai ir kiti.</p>		
	<p>9.3. Projektai vaikams sveikatos stiprinimo temomis ugdymo įstaigose Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras spalio-lapkričio mėnesį įgyvendino vaikų kuriamų projektų sveikatos stiprinimo temomis konkursą „Vaikai kuria sveiką ateitį“. Programos tikslas – gerinti vaikų sveikatos raštingumą, skatinant vaikų sveikos gyvensenos nuostatų ugdymą. Konkursas paskatino Panevėžio miesto moksleivius gilintis į savo sveikatos išsaugojimo ir stiprinimo klausimus, patiems tyrinėti įvairių rizikos veiksnių poveikį sveikatai.</p>	<p>Dalyviai – Panevėžio miesto gimnazijų ir progimnazijų 7-11 kl. moksleiviai. Dalyvavo 11 komandų, 240 dalyvių. „Panevėžio balsas“ laikraštyje paskelbtas straipsnis „Moksleiviai ieškojo sveikesnės ateities receptų“.</p>	<p>2038,08</p>	<p>2021,05</p>
VISO:			67156,38	66965,19

Patvirtintų asignavimų panaudojimas

Biuro veiklos finansavimas.

- Valstybės tikslinė dotacija (finansavimo šaltiniai: Stiprinti sveikos gyvensenos įgūdžius, vykdyti sveikatos stebėseną, kodas 14295; Savižudybių prevencija, kodas 14294);
- Valstybės biudžeto lėšos pagal atskirus nutarimus (Psichikos sveikatos paslaugos, kodas 14595);
- Savivaldybės biudžeto lėšos (finansavimo šaltiniai: savivaldybės biudžeto lėšos, kodas 151; kodas 1502);
- Specialiosios lėšos (finansavimo šaltiniai- biudžetinių įstaigų pajamos, kodas 30; biudžetinių įstaigų pajamos (likučiai), kodas 302);
- ES lėšomis finansuojamas projektas "Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste" (finansavimo šaltinis: ES programos, kodas 13.12).

2022 m. patvirtintas asignavimų planas metams, įskaitant patikslinimus iš viso – 1080729,32 Eur.

Per ataskaitinį laikotarpį iš viso buvo gauta ir panaudota asignavimų už 1042321,10 Eur, iš kurių – 919741,79 Eur valstybės biudžeto tikslinė dotacija; 11629,46 Eur valstybės biudžeto lėšos pagal atskirus nutarimus, 91950,33 Eur savivaldybės biudžeto lėšos, 18624,49 Eur ES lėšos projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ finansavimui, 88,40 Eur pajamų įmokų lėšos, 196,63 Eur pajamų įmokų likučio lėšų.

Specialiųjų lėšų likutis metų pradžioje 2172,94 Eur. Ataskaitiniu laikotarpiu į savivaldybės biudžetą pervedė 1852,40 Eur. Panaudota 285,03 Eur. Negrąžintų iš biudžeto asignavimų 2022 m. gruodžio 31 d. likutis sudarė 3740,31 Eur.

5 lentelė. Įstaigos lėšos pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį 2022 m.

Įstaigos lėšos pagal finansavimo šaltinius ir pagal paskirtį	2022 m planas (tūkst. Eur)	2022 m įvykdymas (tūkst. Eur)
1.1 Valstybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	775,0	774,8
Medikamentų ir medicininių prekių bei paslaugų įsigijimo išlaidos	0,2	0,2
Ryšių paslaugų įsigijimas	1,7	1,7
Transporto išlaikymo ir transporto paslaugų įsigijimo išlaidos	2,7	2,7
Aprangos ir patalynės įsigijimo bei priežiūros išlaidos	1,2	1,2
Komandiruočių išlaidos	0,3	0,3
Kvalifikacijos kėlimo išlaidos	2,4	2,4
Komunalinių paslaugų įsigijimo išlaidos	5,3	5,3
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	4,3	4,3
Reprezentacinės išlaidos	0,2	0,2
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	130,9	130,7
Darbdavių socialinė parama	8,3	7,6
	932,5	931,4
1.2 Savivaldybės biudžeto lėšos		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	23,8	23,0
Informacinių technologijų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	0,8	0,8
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	69,5	67,4
Darbdavių socialinė parama	0,8	0,8

	94,9	91,9
1.3 Spec. lėšos (už suteiktas paslaugas)		
Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	6,7	0,1
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	2,4	0,2
	9,1	0,3
1.4 ES lėšomis finansuojamas projektas „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste“ Nr.08.4.2-ESFA-R-630-51-004		
Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	12,9	10,2
Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos	31,3	8,4
	44,2	18,6
VISO (1.1) + (1.2) + (1.3) + (1.4)	1080,7	1042,2

6 lentelė. Vidutinis darbo užmokestis 2022 m.

Eil.Nr	Pareigybės	Patvirtintų pareigybių skaičius	Vidutinis mėnesinis darbo užmokestis (brutto), Eur
1	Administracija	5,5	2360
2	Visuomenės sveikatos stiprinimo, stebėsenos specialistai	15	1759
3	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai, dirbantys ugdymo įstaigose	25	1438
4	Kiti darbuotojai	0,5	*
	VISO:	46,0	

Viešieji pirkimai

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras, vykdydamas viešuosius pirkimus siekia užtikrinti, kad visos įmonės ar fiziniai asmenys turėtų lygias galimybes parduoti savo prekes ir paslaugas, būtų racionaliai panaudotos biudžeto lėšos, skirtos reikiamų prekių ir paslaugų įsigijimui, užtikrinant jų kokybę bei siekiant sudaryti pirkimo sutartis su patikimais prekių ir paslaugų tiekėjais. 2022 m. viešųjų pirkimų planas paskelbtas biuro internetiniame puslapyje www.panevezysvsb.lt, o 2022 m. viešųjų pirkimų metinė ataskaita paskelbta CVP IS.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro viešųjų pirkimų detalią tvarką nustato Viešųjų pirkimų įstatymas, įstaigos supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklės bei kiti su įgyvendinimu susiję teisės aktai.

2022 m. vykdytas pirkimų skaičius per CPO – 12 vnt.

2022 m. vykdytas pirkimų skaičius per CVP IS – 2 vnt.

2022 m. mažos vertės pirkimų bendras visų sudarytų sutarčių skaičius – 45 vnt. iš jų 4 pirkimai projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ veiklos įgyvendinti.

2022 m. bendras atlikus mažos vertės pirkimus skaičius – 176 vnt.

Kita svarbi informacija

Personalo valdymas.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biure patvirtintų etatų yra 46 iš jų 43,05 užimta (žr. 7 lentelę).

7 lentelė. Biuro darbuotojų patvirtintų ir užimtų etatų skaičius pagal pareigybes (2022 m.)

Etatai	Patvirtinta	Užimta
Administracijos darbuotojai	5,5	5,5
Visuomenės sveikatos specialistai biure:		
Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	10	8,75
Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	1	1
Psichologas	4	3,75
Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdančys sveikatos priežiūrą mokyklose	25	23,55
Vairuotojas	0,5	0,5
Iš viso:	46	43,05

Kvalifikacijos kėlimas.

Biuro specialistai dalyvavo mokymuose, seminaruose, kursuose (6 ir daugiau val.) įvairiomis temomis: seeminare „Suaugusių (18-64) ir vyresnio amžiaus (65 metų ir vyresnių) asmenų fizinio pajėgumo tarptautinių testų rinkinio pristatymas“, mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Mokykla ir vaikų sveikata 2022“, mokymuose „Aktualūs privalomojo pirmosios pagalbos mokymo klausimai. Seminare „Vaikų ir paauglių fizinė, socialinė ir emocinė gerovė: traumų prevencija ir pirmoji pagalba, pagalba smurtą patyrusiems paaugliams ir fizinio aktyvumo testavimas ugdymo įstaigose“. Tarptautinėje mokslinėje-praktinėje konferencijoje „Sveikesnė aplinka – sveikesni vaikai“, Savizudybių prevencijos mokymuose „SafeTALK“. Dalyvavo kvalifikacijos kėlimo programoje „Psichologinė pagalba nusižudžiusių artimiesiems“, mokymuose „Tuberkuliozės profilaktika ir kontrolė visuomenėje“ ir kt. Apmokytų Biuro darbuotojų įvykdymo procentais dalis yra 96 proc.

Darbo taryba.

Biuro darbo taryba (toliau darbo taryba) pradėjo veiklą 2020 metų spalio 28 dieną, susirinkusi į pirmą posėdį. Darbo taryba vykde savo veiklą laikydamosi įstatymų, kitų norminių teisės aktų, Darbo tarybos ir darbdavio susitarimo bei Darbo tarybos veiklos reglamento.

Nuo 2022 m. vasario 15 d. iki metų pabaigos vyko Darbo tarybos, profesinės sąjungos, Biuro administracijos informavimo-konsultavimo procedūros dėl planuojamų Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro organizacinės struktūros pokyčių.

2022 m. gegužės 16 d. vyko Darbo tarybos, Profesinės sąjungos komiteto ir Biuro darbuotojų susitikimas dėl darbo veiklos keliamų klausimų (Dėl viešųjų pirkimų iniciatoriaus veiklos, inventorizacijos dokumentų kopijų, kanceliarinių priemonių rinkinio kiekvienai įstaigai, kasmetinių atostogų apmokėjimo tvarkos, avansinės apyskaitos pildymo formos, visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos veiklų, metinio dalyvių skaičiaus 1 etatui, koordinatoriaus savalaikės informacijos pateikimo), kurie buvo sprendžiami nuo 2022 m. birželio 21 d. iki rugsėjo 6 d.

2022 m. liepos 7 d. Darbo taryba gavo Biuro direktoriaus 2022 m. liepos 5 d. įsakymo projektą „Dėl mokinių skaičiaus ribų atitinkamai visuomenės sveikatos specialisto, vykdančio sveikatos priežiūrą mokykloje, pareigybei nustatymo“ derinimui (Pritarta: 1etatui - 650 mokinių, įsakymas įsigalioja nuo 2022 m. rugsėjo 1 d.).

Darbo taryba 2022 m. organizavo 12 posėdžių, pasitarimų, kurių metu nagrinėjo, siūlė, derino klausimus dėl parengtų Biuro dokumentų, susijusių su Biuro restruktūrizacija (Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro psichikos sveikatos stiprinimo, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo, visuomenės sveikatos stiprinimo skyrių nuostatai, psichikos sveikatos stiprinimo skyriaus, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo skyriaus ir visuomenės sveikatos stiprinimo skyriaus vedėjų pareigybių aprašymai).

Profesinė sąjunga.

Nuo 2018-03-05 Biure veikia Respublikinės jungtinės profesinės sąjungos (RJPS) padalinys – Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro darbuotojų profesinė sąjunga (Profesinė sąjunga), kuri vadovaujasi įstatais, įregistruotais 2019-05-29 Juridinių asmenų registre.

Kiekvienais metais Profesinės sąjungos narių gretos auga, 2022 m. prisijungus 8 darbuotojams ją sudaro 26 nariai

2022 m. Profesinės sąjungos komitetas teikė pastebėjimus ir pasiūlymus deryboms dėl Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos šakos kolektyvinės sutarties papildymo (pakeitimo), kuriuos (raštu) išsiuntė RJPS, dalyvavimo Biuro darbuotojų 2021 m. veiklos vertinime.

2022 m. vyko Profesinės sąjungos, Biuro administracijos, Darbo tarybos informavimo-konsultavimo procedūros dėl planuojamų Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro organizacinės struktūros pokyčių bei susitikimas su Biuro darbuotojais dėl darbo veiklos keliamų klausimų.

Profesinės sąjungos nariai dalyvavo nuotoliniame susitikime su RJPS valdybos nariais, kur buvo pristatyta organizacinė sąjungos veikla, diskutavo kolektyvinių sutarčių įgyvendinimo klausimais.

2022 m. IV ketvirtyje dėl sumažėjusio 2023 m. Biuro finansavimo kilo pagrįstos grėsmės dėl profesinės sąjungos narių pareiginės algos pastoviosios dalies ir kintamosios dalies išlaidų didėjimo bei jų kompensavimo, tad Biuro direktorius raštu kreipėsi į LR Sveikatos apsaugos ministeriją.

2022 m. RJPS pateikti 4 prašymai: 3 – dėl pašalpos gavimo, 1 – dėl kelionės į Rygą.

Profesinės sąjungos nariai vyko į kelionę Kalėdinę Rygą.

2022 m. Profesinės sąjungos pirmininkė A. Kuzmienė dalyvavo Panevėžio II-osios darbo ginčų komisijos darbe

2022 m. Profesinės sąjungos komitetas organizavo 16 posėdžių, susirinkimų, pasitarimų, kurių metu nagrinėjo, siūlė, derino vietinius klausimus susijusius su parengtais dokumentais (Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro psichikos sveikatos stiprinimo, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo, visuomenės sveikatos stiprinimo skyrių nuostatai ir psichikos sveikatos stiprinimo skyriaus, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo skyriaus ir visuomenės sveikatos stiprinimo skyrių vedėjų pareigybių aprašymai), aktyviai bendradarbiavo su RJPS, dalyvavo teikiant pasiūlymus (darbo, poilsio, atostogų, socialinės partnerystės klausimais) deryboms dėl Lietuvos nacionalinei sveikatos sistemos biudžeto sektoriaus šakos kolektyvinės sutarties papildymo, pakeitimo.

Biuro dokumentai.

Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuras 2022 metais patvirtintino maitinimo organizavimo patikrinimo klausimą, patvirtintos Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro inventorizavimo taisyklės, darbuotojų civilinės saugos mokymų tvarkos aprašas, patvirtinti visuomenės sveikatos stiprinimo, psichikos sveikatos stiprinimo, vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo skyrių nuostatai ir skyrių vedėjų pareigybių aprašymai ir kiti lokalūs teisės aktai.

IV. ARTIMIAUSIO LAIKOTARPIO ĮSTAIGOS VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

Atsižvelgdamas į Panevėžio miesto savivaldybės 2023-2025 metų strateginio veiklos plano tikslus ir išskeltus uždavinius, bendrą geopolitinę bei epidemiologinę situaciją, visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklius Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos Biuras 2023 m. dėmesį skirs:

1. Valstybės deleguotų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimui.

2. Savarankiškųjų visuomenės sveikatos funkcijų įgyvendinimui pagal Panevėžio miesto savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos priemonių planą ir Biuro visuomenės sveikatos stebėsenos 2021 metų ataskaita išskirtoms ryškiausia Panevėžio miesto savivaldybės gyventojų probleminė sritis:

2.1. Bandymų žudyti skaičius 100 000 gyventojų.

2.2. Mirtingumas nuo alkoholio sąlygotų priežasčių 100 000 gyventojų.

2.3. 2 m. vaikų tymų, epideminio parotito, raudonukės skiepijimo apimtys.

3. Vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimui:

3.1. Sveikatą stiprinančių ir aktyvių mokyklų tinklo plėtrai ir Sveikatą stiprinančių mokyklų 30-mečio minėjimui.

3.2. Vaikų (mokinių) kuriamų projektų sveikatos stiprinimo temomis „Vaikai kuria sveiką ateitį“ konkurso populiarinimui ir organizavimui.

3.3. Vaikų maitinimo organizavimo priežiūros ikimokyklinio ugdymo įstaigose kontrolės stiprinimui nustatant tvarką, padedančią kontroliuoti, kaip visuomenės sveikatos specialistai vykdo maitinimo organizavimo patikrą ugdymo įstaigose.

3.4. Mokyklų visuomenės sveikatos priežiūros planų aktualizavimui atsižvelgiant į mokyklos ir miesto sveikatos priežiūros poreikius.

4. Sėkmingam Europos sąjungos struktūrinių fondų lėšų bendrai finansuojamo projekto „Sveikos gyvensenos skatinimas Panevėžio mieste 08.4.2-ESFA-R-630-51-0004“ užbaigimui.

5. Visuomenės psichikos sveikatos gerinimui. Koordinuojant ir vykdant Panevėžio miesto tarybos patvirtintą Panevėžio miesto 2021 – 2025 m. savižudybių prevencijos programą.

Direktorė

Vijolė Miškinienė